

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/38043,Wydarzenia-Grudnia-03970-w-Szczecinie.html>
04.05.2024, 04:48

Wydarzenia Grudnia '70 w Szczecinie

H A S Ł A

WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE SZCZECINA W OKRESIE WYDARZEŃ
GRUDNIOWYCH 1970 r.

"POLSKA PARTIA PRACY WZYWA DO STRAJKU POWSZECHNEGO".
"PRZECZ ZE ZDRAJCAMI KLASY ROBOTNICZEJ".
"PĘKOL ŁĄCZY SIĘ ZE STOCZNIĄ".
"OBYWATELE ! STRAJK KONTYNUUJEMY DALEJ. NIE PODDAMY SIĘ".
"ŻOŁNIERZE ! SOLIDARYZUJcie SIĘ Z KLASĄ ROBOTNICZĄ".
"SOMB POPIERAMY POSTULATY MAS ROBOTNICZYCH".
"STOCZNIOWCY. MY HUTNICY JESTEŚMY Z WAMI I POPIERAMY WASZE
ŻĄDANIA".
"CAŁKOWICIE POPIERAMY STOCZNIOWCÓW. INSTAL".
"SOLIDARYZUJEMY SIĘ Z ROBOTNIKAMI STOCZNI. "DANA".
"STRAJK EKONOMICZNY. "DANA".
"NIECH ŻYJE KLASA ROBOTNICZA".
"PRACUJEMY - STRAJKUJEMY. ZAKŁADY MLECZARSKIE".
"DAJCIE NAM CZEGO ŻĄDAMY A JESZCZE DZIS BĘDEMY W PRACY".
"ŻOŁNIERZU ! NIE STRZELAJZ DO BEZBRONNEJ LUDNOŚCI".
"DOBRO POLSKI LUDOWEJ NASZYM NAJŚWIĘTSZYM OBOWIĄZKIEM".
"CHCEMY PORZĄDEK".
"PRZECZ Z WARCHOŁAMI".
"NIECH ŻYJE TOW. GIEREK".
"STRAJK NA PODŁOŻE EKONOMICZNE A NIE POLITYCZNE".
"POLITYKA ZAGRANICZNA RZĄDU NIE BUDZI ŻADNYCH ZASTRZEŻEŃ".
"STOCZNIŚCIE STRAJKUJĄ - POPIERAJCIĘ NAS".
"ZAŁOGA ZARZĄDU APTEK ZABEZPIECZAJĄC SPOŁECZNY INTERES MIASTA
I WOJEWÓDZTWA NIE PRZERYWA PRACY, JEDNAK SOLIDARYZUJE SIĘ ZE
SŁUSZNYMI ŻĄDANIAMI MAS PRACUJĄCYCH".

"NIE CHCEMY MORDÓW - CHCEMY CHLEBA".
"STRAJKUJEMY AŻ DO ZWYCIEŚTWA".
"STRAJK OKUPACYJNY GWARANUJĄ ZWYCIEŚTWA".
"ŻĄDAMY UKARANIA WINNYCH ŚMIERCI ROBOTNIKÓW".
"GŁODNY ROBOTNIK TO NIE CHULIGAN".
"RODZINY - NIE MARTWCIE SIĘ - ZWYCIEŻYMY".
"CAŁY SZCZECIN STRAJKUJE".
"ŻĄDAMY PODWYŻKI PŁAC".
"STRAJK EKONOMICZNY NIE POLITYCZNY. ŻĄDAMY SŁUSZNEJ PODWYŻKI
PŁAC I OBNIŻKI CEN".
"STRAJK TRWA".
"POPIERAMY POSTULATY STOCZNIOWCÓW".
"POPIERAMY STRAJKUJĄCYCH".
"PRACUJEMY DLA STRAJKUJĄCYCH".
"PRZECZ Z ZAPLEŚNIAŁĄ ELITĄ WŁADZY".
"PRZECZ Z RZĄDEM".
"HANDEL SOLIDARYZUJE SIĘ ZE STOCZNIOWCAMI".
"PRACUJEMY DLA STRAJKUJĄCYCH. ŻĄDAMY PODWYŻKI PŁAC O 30 %".
"NIE STRAJKUJEMY BO PRZEWOZIMY PRZESEKTY DLA LUDNOŚCI".
"WYBORY DEMOKRATYCZNE".
"PRZECZ Z GOMULKĄ".
"USUNĄĆ Z RZĄDU CYRANKIEWICZA".
"ZWIĄZKI ZAWODOWE SAMODZIELNĄ KOMÓRKĄ".
"ROZWIĄZAĆ ZWIĄZKI ZAWODOWE".
"WSTAŃ Z GROBU STALINIE - BO POLSKA ZGINIE".
"PRZYJEDZ HITLERZE NA ROWERZE BO GOMUŁKA NAM CHLEB ODBIERZE".
"PRZECZ Z WALASZKIEM".
"POŚLÓWIE Z Zakładów Pracy w Komitetach PZPR".

H A S Ł A

WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE SZCZECINA W OKRESIE WYDARZEŃ
GRUDNIOWYCH 1970 r.

"POLSKA PARTIA PRACY WZYWA DO STRAJKU POWSZECHNEGO".
"PRĘCZ ZE ZDRAJCAMI KLASY ROBOTNICZEJ".
"PRĘCZ ŁĄCZY SIĘ ZE STOCZNIĄ".
"OBYWATELE ! STRAJK KONTYNUUJEMY DALEJ. NIE PODDAMY SIĘ".
"ŻOŁNIERZE ! SOLIDARYZUJUCIE SIĘ Z KLASĄ ROBOTNICZĄ".
"SOMB POPIERAMY POSTULATY MAS ROBOTNICZYCH".
"STOCZNIOWCY, MY HUTNICY JESTEŚMY Z WAMI I POPIERAMY WASZE
ŻĄDANIA".
"CAŁKOWICIE POPIERAMY STOCZNIOWCÓW. INSTAL".
"SOLIDARYZUJEMY SIĘ Z ROBOTNIKAMI STOCZNI. "DANA".
"STRAJK EKONOMICZNY. "DANA".
"NIECH ŻYJE KLASA ROBOTNICZA".
"PRACUJEMY - STRAJKUJEMY. ZAKŁADY MLECZARSKIE".
"DAJCIE NAM CZEGO ŻĄDAMY A JESZCZE DZIŚ BEDIEMY W PRACY".
"ŻOŁNIERZU ! NIE STRZELAJ DO BEZBRONNEJ LUDNOŚCI".
"DOBRO POLSKI LUDOWEJ NASZYM NAJŚWIĘTSZYM OBOWIĄZKIEM".
"CHCEMY PORZĄDEK".
"PRĘCZ Z WARCHOLAMI".
"NIECH ŻYJE TOW. GLEREK".
"STRAJK MA PODŁOŻE EKONOMICZNE A NIE POLITYCZNE".
"POLITYKA ZAGRANICZNA RZĄDU NIE BUDZI ŻADNYCH ZASTRZEŻEŃ".
"STOCZNIĘ STRAJKUJĄ - POPIERAJCIE NAS".
"ZAŁOGA ZARZĄDU APTEK ZABEZPIECZAJĄC SPOŁECZNY INTERES MIASTA
I WOJEWÓDZTWA NIE PRZERZYWA PRACY, JEDNAK SOLIDARYZUJE SIĘ ZE
SŁUSZNYMI ŻĄDANAMI MAS PRACUJĄCYCH".

"NIE CHCEMY MORDÓW - CHCEMY CHLEBA".
"STRAJKUJEMY AŻ DO ZWYCIEŚTWA".
"STRAJK OKUPACYJNY GWARANUJĄ ZWYCIEŚTWA".
"ŻĄDAMY UKARANIA WINNYCH ŚMIERCI ROBOTNIKÓW".
"GŁODNY ROBOTNIK TO NIE OHULIGAN".
"RODZINY - NIE MARTWCIE SIĘ - ZWYCIEŻYMY".
"CAŁY SZCZECIN STRAJKUJE".
"ŻĄDAMY PODWYŻKI PŁAC".
"STRAJK EKONOMICZNY NIE POLITYCZNY. ŻĄDAMY SŁUSZNEJ PODWYŻKI
PŁAC I OBNIŻKI CEN".
"STRAJK TRWA".
"POPIERAMY POSTULATY STOCZNIOWCÓW".
"POPIERAMY STRAJKUJĄCYCH".
"PRACUJEMY DLA STRAJKUJĄCYCH".
"PRĘCZ Z ZAPLEŚNIAŁĄ ELITĄ WŁADZY".
"PRĘCZ Z RZĄDEM".
"HANDEL SOLIDARYZUJE SIĘ ZE STOCZNIOWCAMI".
"PRACUJEMY DLA STRAJKUJĄCYCH. ŻĄDAMY PODWYŻKI PŁAC O 30 %".
"NIE STRAJKUJEMY BO PRZEWOZIMY PRZESYŁKI DLA LUDNOŚCI".
"WYBORY DEMOKRATYCZNE".
"PRĘCZ Z GOMUŁKĄ".
"USUNĄĆ Z RZĄDU CYRANKIEWICZA".
"ZWIĄZKI ZAWODOWE SAMODZIELNĄ KOMÓRKĄ".
"ROZWIĄZAĆ ZWIĄZKI ZAWODOWE".
"WSTAŃ Z GROBU STALINIE - BO POLSKA ZGINIE".
"PRZYJEDŹ HITLERZE NA ROWERZE BO GOMUŁKA NAM CHLEB ODBIERZE".
"PRĘCZ Z WALASZKIEM".
"POSŁOWIE Z ZAKŁADÓW PRACY W KOMITETACH PZPR".

[Obchody 46. rocznicy Wydarzeń Grudnia '70 - Szczecin, 16-17 grudnia 2016](#)

Koniec dekady lat 60. XX w. w Polsce upłynął pod znakiem coraz bardziej pogarszającej się sytuacji społeczno-gospodarczej. Lansowany przez komunistyczną propagandę obraz tzw. małej stabilizacji w czasie rządów Władysława Gomułki coraz bardziej odbiegał od rzeczywistości. Podwyżka cen wielu towarów, w tym produktów spożywczych, ogłoszona przez władze 12 grudnia 1970 r., stała się kroplą, która przelała czarę społecznej goryczy. Decyzja ta, wprowadzona w okresie świątecznych przygotowań, stała się bezpośrednią przyczyną wybuchu robotniczych protestów w kilku miastach Wybrzeża. Jako pierwsi wystąpili robotnicy Gdańska. 14 grudnia 1970 r. rozpoczął się strajk w Stoczni im. Lenina. W następnych dniach do protestów przyłączały się inne miasta: Słupsk, Elbląg, Gdynia.

W tym czasie w Szczecinie, a zwłaszcza w Stoczni Szczecińskiej im. A. Warskiego robiło się coraz bardziej niespokojnie w związku z docierającymi do miasta tragicznymi informacjami o wydarzeniach w Trójmieście. 17 grudnia poranny wiec stoczniovców przed budynkiem dyrekcji stoczni zamienił się w robotniczy pochód, który jednak został rozproszony przez siły milicyjne. Około południa wyruszył z „Warskiego” kolejny, dużo większy pochód, do którego dołączyli robotnicy z innych zakładów pracy. Próby zatrzymania manifestacji przez MO na ul. Dubois nie powiodły się i demonstranci ostatecznie dotarli do centrum miasta przed gmach KW PZPR, gdzie szybko zgromadził się ok. 20-tysięczny tłum mieszkańców. Szczecińska siedziba PZPR została zdemolowana i podpalona, rozsierdzony tłum zaatakował również pobliską siedzibę KW MO przy ul. Małopolskiej. Szturm ten został

jednak odparty przez oddziały milicji i wojska. Zginęło jedenaście osób. Pod wieczór starcia przeniosły się w rejon ul. Kaszubskiej, gdzie demonstranci zaatakowali areszt śledczy, gmach prokuratury i pobliską jednostkę wojskową. Późnym wieczorem gniew tłumu skupił się na gmachu Miejskiej Rady Narodowej. Również w tych starciach padły kolejne ofiary. Dramatyczne wydarzenia trwały do godz. 22 i zakończyły się krwawym bilansem czternastu zabitych i wielu rannych.

18 grudnia demonstranci nie wyszli już na ulicę, lecz pozostali w zakładach pracy i zarządzili generalny strajk okupacyjny. Pod stocznia, którą siły wojskowe i milicyjne otoczyły kordonem, padli kolejni ranni, z których dwie osoby zmarły w szpitalu. Powstały wówczas Ogólnomiejski Komitet Strajkowy, któremu podporządkowało się ponad sto przedsiębiorstw, przez następnych pięć dni posiadała rzeczywistą władzę w mieście. Strajkujący robotnicy przedstawili dwadzieścia jeden postulatów, między innymi żądania powołania niezależnych związków zawodowych oraz rozliczenia robotniczej masakry. 20 grudnia doszło do pozornego porozumienia pomiędzy władzami a strajkującymi. Dwa dni później protest zakończono.

Bezpośrednim efektem dramatycznych wydarzeń grudniowych był przewrót w ekipie rządzącej. Odchodzącego w niesławie Gomułkę, na stanowisku I sekretarza KC PZPR zastąpił Edward Gierek. Najtragiczniejszy był jednak bilans ofiar tych wydarzeń. W kraju zginęło czterdzieści pięć osób a ponad tysiąc zostało rannych. Sam Szczecin okupił swój udział w robotniczym proteście szesnastoma zabitymi mieszkańcami.

Opracowanie: Tomasz Dźwigał, Łukasz Skubisz